omasp

Kuolinpesän pankkiasiat



Autamme pankkiasioiden hoidossa

Läheisen poismeno tuo surutyön lisäksi omaisille paljon käytännön järjestelyjä. Me Oma Säästöpankissa haluamme olla apuna ja varmistaa, että pankkiasiat hoituvat mahdollisimman joustavasti. Olemme laatineet tämän oppaan omaisten tueksi helpottamaan kuolinpesän pankkiasioiden hoitoa.

Tässä oppaassa esitetyt tiedot ovat yleisluonteisia. Neuvoa voit kysyä suoraan OmaSp:n konttorista tai asiakaspalvelustamme, autamme mielellämme.

Kuolinpesän osakkaiden tulee toimittaa pankille henkilö- ja verotiedot. Voitte toimittaa tiedot oppaan lopussa olevan kuolinpesän pankki- ja raha-asioinnin valtakirjapohjan avulla tai ottamalla yhteyttä lähimpään konttoriin.

Kuolintieto

Pankki saa tiedon Suomessa tapahtuneesta kuolemantapauksesta suoraan väestötietojärjestelmästä. Voit tehdä ilmoituksen myös toimittamalla meille joko kuolintodistuksen, sukuselvityksen tai virkatodistuksen. Jos läheisesi on menehtynyt ulkomailla, tieto kuolemasta on ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastoon.

Saldotodistuksen toimitus

Kun olemme saaneet tiedon kuolemasta, lähetämme perunkirjoituksessa tarvittavan saldotodistuksen vainajan Oma Säästöpankissa olevista tileistä, luotoista ja muusta varallisuudesta kahden viikon kuluessa. Huomioithan, että vainajan viimeisin osoite voi olla esimerkiksi hoivakoti tai hoitolaitos, minkä vuoksi osoitetietojen ajantasaisuus on hyvä tarkastaa.

Suosittelemme sopimaan Postin kanssa vainajan postin uudelleenohjauksesta, jotta posti ohjautuu oikeaan osoitteeseen. Saldotodistus toimitetaan automaattisesti ja ensisijaisesti yksityisosoitteeseen. Osoitetietojen luonteesta johtuen emme kuitenkaan voi kaikissa tilanteissa varmistaa, että osoite on yksityiskäytössä. Mikäli vainajan viimeisin osoite on selkeästi hoivakoti, tai toimitusosoite on muutoin epäselvä, saldotodistus on noudettavissa lähimmästä konttorista.

Perunkirjoitusta varten myös leski tarvitsee omista tileistään saldotodistuksen. Saldotodistuksen voi tilata asiakaspalvelustamme, lähettämällä verkkoviestin verkkopankin tai OmaMobiilin kautta tai asioimalla konttorissamme voimassa olevan passin tai henkilökortin kanssa.

Vainajan pankkipalvelut ja tilien käyttö

Vainajan elinaikanaan tekemät maksupalvelutehtävät- ja suoramaksusopimukset pysyvät voimassa. Sopimukset on kuitenkin hyvä käydä läpi konttoriasioinnin yhteydessä ja irtisanoa ne, jotka eivät ole enää tarpeellisia.

Vainajan elinaikanaan tekemät e-laskusopimukset, verkkopankkitunnukset, tilinkäyttöoikeudet sekä maksu- ja rinnakkaiskortit päättyvät automaattisesti kuolemantapauksen jälkeen. Myös vainajan eräsiirtotiliotetta ja lähteviä maksuja koskevat sopimukset päättyvät.

Lisäksi kuolinpesän tili poistuu mahdollisen käyttöoikeutetun verkkopankista ja automaattitapahtumat (esim. Otto-automaateilla tehtävät talletukset) estyvät.

Jos vainajan tili on yhteisomisteinen (TAI-tili), tilin käyttö jatkuu normaalisti lesken osalta. Vainajan tilalle toiseksi omistajaksi merkitään kuolinpesä. Yhteisomisteinen tili voidaan jättää voimaan, mutta leskelle suositellaan oman tilin avaamista.

Vainajan tileihin voimassa olleet käyttöoikeudet voidaan palauttaa kuolinpesän osakkaiden yhteisellä päätöksellä, kun perukirja liitteineen on toimitettu pankille ja sen sisältö on tarkistettu. Samassa yhteydessä tili voidaan lisätä osakkaan verkkopankkiin.

Lesken omissa nimissä oleva omaisuus, kuten pankkitilit, eivät kuulu kuolinpesään, vaikka ne on ilmoitettava perukirjaan. Tietoja lesken pankkiasioista ei anneta ilman lesken suostumusta.

On hyvä huomioida, että vainajan elinaikanaan tekemät lainasopimukset sitovat kuolinpesää, ja lainan lyhennykset jatkuvat velkakirjaehtojen mukaisesti myös kuoleman jälkeen. Kuolinpesän osakkaiden suositellaan ottavan mahdollisimman pian yhteyttä lähimpään konttoriin lainan hoitoa koskevien järjestelyiden sopimiseksi.



Kuolinpesän osakkaat

Vainajan varallisuus siirtyy kuolinhetkellä kuolinpesälle, jota osakkaat hallitsevat yhdessä.

Perilliset

- **Rintaperilliset:** Vainajan lapset ovat ensisijaisia perillisiä ja lapsenlapset tulevat heidän sijaansa.
- **Vanhemmat ja sisarukset:** Jos vainajalla ei ole rintaperillisiä, eikä hän ole ollut naimisissa perivät vanhemmat sekä heidän jälkeläisensä.
- **Sijaantuloperilliset:** Kuolleen perillisen tilalle tulevat hänen omat lapsensa, mikäli kuolinpesä on vielä jakamaton.
- **Vainajan leski:** Leski perii edesmenneen aviopuolisonsa, jos puolisolta ei ole jäänyt rintaperillisiä tai heidän jälkeläisiään.

Yleistestamentin saajat:

- Nämä ovat henkilöitä, joille vainaja on testamentannut omaisuutensa yleisluontoisesti testamentissa.
    - Esimerkiksi jos vainaja on testamentannut kaiken omaisuutensa ystävälleen, ystävä on yleistestamentin saaja ja siten kuolinpesän osakas, joka käyttää päätösvaltaa kuolinpesässä yhdessä muiden osakkaiden kanssa.

Legaatinsaajat

- Nämä ovat henkilöitä, joille on testamentattu tietty esine, rahasumma tai muu yksilöity oikeus.
    - Legaatinsaaja ei kuulu kuolinpesän osakkaisiin, eikä legaatinsaajalla ole oikeutta osallistua kuolinpesän hallintoon.

Eloonjäänyt puoliso (leski):

- Leski on yleensä kuolinpesän osakas siihen asti, kunnes omaisuuden ositus on toimitettu, ellei avio-oikeutta ole täysin poissuljettu rekisteröidyllä avioehdolla. Jos puolisoilla on ollut täydellinen avioehto eikä leski ole testamentinsaaja, leski ei ole kuolinpesän osakas.

Hoidettavat asiat ennen perunkirjoitusta

Kuolinpesää sitovat vainajan elinaikanaan tekemät sopimukset. Sopimusten osalta kuolinpesän osakkaat tulevat lain mukaan vainajan tilalle, mikä tarkoittaa, että esimerkiksi lainat ja laskut siirtyvät kuolinpesän vastuulle.

Kuolemantapauksen jälkeen vainajan nimelle saattaa edelleen tulla laskuja, ja omaisille herää usein kysymys siitä, miten ne maksetaan. Laskujen maksaminen on osa kuolinpesän asioiden hoitamista.

Pankkiasioiden hoitaminen ennen perunkirjoitusta edellyttää, että kuolinpesän osakas esittää vainajan virkatodistuksen tai sukuselvityksen, josta osakkuusasema käy ilmi.

Perunkirjoitukseen ja hautajaisiin liittyvät kuolinpesälle osoitetut laskut voidaan maksaa kuolinpesän tililtä lesken tai yhden osakkaan allekirjoituksella. Myös muut selvästi vainajalle osoitetut laskut, kuten puhelin, vakuutus ja sähkölaskut, voidaan maksaa lesken tai osakkaan suostumuksella.

Vainajan tililtä ei kuitenkaan voi siirtää varoja tai nostaa käteistä ennen perunkirjoitusta. Kuolinpesän pankkiasioiden hoitamisesta on pidettävä huolellisesti kirjaa, ja kaikki laskut sekä tositteet tulee säilyttää.

Kuolinpesän osakkaan oikeudet ennen perunkirjoitusta:

- Maksaa konttorissa tai antaa pankin maksettavaksi vainajan tililtä sellaisia laskuja, jotka liittyvät selkeästi kuolinpesän velkoihin, kuten kohtuulliset hautajais- ja perunkirjoituskulut sekä pesän hoitoon, hallintoon ja selvitykseen liittyvät välttämättömät kustannukset. Laskun tulee olla osoitettu kuolinpesälle.
- Saada perunkirjoitusta varten tarpeelliset tiedot ja todistukset vainajan varallisuudesta, lainoista ja vastuista kuolinpäivän tilanteen mukaisesti (esim. saldo ja korkotodistukset).
- Saada tiedot vainajan pankkiasioista kuolinpäivältä ja sitä seuraavalta ajalta. Kuolinpäivää edeltävien tietojen luovuttaminen edellyttää kaikkien kuolinpesän osakkaiden suostumusta.
- Luetteloida vainajan tallelokeron sisältö yhdessä pankin edustajien kanssa.
- Irtisanoa vainajan tililtä tarpeettomat suoraveloitukset ja muut toistuvat maksut.
- Päivittää kuolinpesän tuntemistiedot.

Perunkirjoitus

Lain mukaan vainajan varoista ja veloista on laadittava perukirja kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Tähän määräaikaan on mahdollista hakea pidennystä Verohallinnolta. Perunkirjoitusta varten tarvitaan katkeamaton sukuselvitys vainajasta 15 ikävuodesta alkaen, jotta perilliset voidaan selvittää. Kaikki kuolinpesän osakkaat on kutsuttava perunkirjoitukseen. Verohallinnolle tulee toimittaa kopio perukirjasta liitteineen kuukauden kuluessa perunkirjoituksesta.

Perukirjalla on kolme keskeistä tarkoitusta. Se toimii kuolinpesän osakasluettelona, koska siitä ilmenevät kaikki perilliset ja testamentinsaajat. Lisäksi perukirja on yhteenveto vainajan varoista ja veloista sekä toimii samalla vainajan veroilmoituksena, jonka perusteella Verohallinto määrää perintöveron.

Perunkirjoituksen järjestää ja pesän ilmoittajana toimii tavanomaisesti henkilö, joka tuntee vainajan varallisuustilanteen parhaiten. Perunkirjoituksessa tulee olla läsnä kaksi uskottua miestä sekä pesän ilmoittaja, joka vastaa pesän varojen, velkojen ja kulujen ilmoittamisesta. Uskotut miehet toimittavat perunkirjoituksen. Uskotuilla miehillä tulee olla riittävä asiantuntemus ja kokemus toimituksen asianmukaiseen tekemiseen. Käytännössä uskottuna miehenä voi toimia myös kuolinpesän osakas, mutta esteellisyyksien välttämiseksi suositellaan ulkopuolisia ja tehtävään perehtyneitä henkilöitä. Tavallisesti uskottuina miehinä voivat toimia esimerkiksi pankkien asiantuntijat sekä asianajo- ja lakiasiaintoimistojen edustajat.

Pankkiasioiden hoitamista varten tarvitsemme pankille allekirjoitetun perukirjan liitteineen, jotta voimme todeta ja varmistaa, ketkä ovat oikeutettuja asioimaan kuolinpesän puolesta. Perukirjan tarkistaminen kestää noin viikon, ja otamme erikseen yhteyttä, mikäli toimitettuihin asiakirjoihin tarvitaan täydennyksiä.





Perukirjan liitteet

Tarkastukseen allekirjoitetun perukirjan liitteeksi tarvitaan tapauskohtaisesti seuraavat sukuselvitykset:

1. Katkeamaton sukuselvitys vainajasta 15 ikävuodesta alkaen, huomioitava myös vainajan mahdolliset asumiset ulkomailla.
2. Katkeamaton sukuselvitys leskestä avioliiton ajalta
    - Avioliiton ajalta vaaditaan katkeamaton sukuselvitys myös leskestä, koska yhteisiä lapsia ei aiemmin ole merkitty järjestelmällisesti molempien puolisoiden sukuselvityksiin.
3. Katkeamaton sukuselvitys 15-vuotiaasta alkaen jo edesmenneistä tai perinnöstä luopuvista osakkaista.
4. ”Elää-todistukset” kaikista kotimaassa tai ulkomailla asuvista osakkaista.

Jos perukirjan osakasluettelo on vahvistettu Digi- ja väestötietovirastossa, ei edellä listattuja kohtia 1—4 lähtökohtaisesti tarvitse toimittaa pankille.

Lisäksi perukirjan liitteeksi voidaan tarvita esimerkiksi seuraavia asiakirjoja:

- Kirjallinen perinnöstä luopumisilmoitus, jos joku osakkaista on luopunut perinnöstä
- Testamentti
- Testamentin tiedoksisaanti- ja hyväksymisilmoitukset
- Aiemmin kuolleen puolison perukirja liitteineen, jos vainaja oli leski
- Avioehtosopimus ja avioehtosopimuksen rekisteröintitodistus
- Avioeron jälkeen laadittu ositussopimus
- Ositus- tai perinnönjakosopimus

Tarvittavat lisäasiakirjat alaikäisen tai edunvalvonnassa olevan osakkaan kohdalla:

- Päätös/määräys edunvalvojasta
- Päätös edunvalvojan sijaisesta, mikäli edunvalvoja on estynyt edustamaan päämiestään
- Digi- ja väestöviraston perinnönjakokirjan hyväksymispäätös

Hoidettavat asiat perunkirjoituksen jälkeen

Perunkirjoituksen jälkeen suoritetaan mahdollinen ositus kuolinpesän ja lesken välillä ja sen jälkeen perinnönjako. Leskellä on oikeus hallita kuolinpesää jakamattomana, mikäli testamentista ei muuta ilmene tai kukaan osakkaista ei vaadi ositusta tai perinnönjakoa. Ositus suoritetaan ennen perinnönjakoa, ja siinä selvitetään, mikä omaisuus kuuluu leskelle ja mikä perillisille.

Jos kuolinpesässä on vain yksi perillinen, perintö voidaan siirtää perilliselle ilman perinnönjakoa. Perintö osoitetaan tällöin perukirjalla. Jos perillisiä on useampia, perintö siirtyy perillisille perinnönjaossa.

Perinnönjaosta, jonka perilliset toimittavat itse ilman pesänjakajaa, on laadittava kirjallinen perinnönjakokirja. Kaikkien perillisten on allekirjoitettava perinnönjakokirja, ja kahden esteettömän todistajan on todistettava se oikeaksi. Kun kuolinpesän omaisuus on lainvoimaisesti jaettu, osakas määrää yksin omaisuudesta, jonka hän on saanut perinnönjaossa.

Omaisuus on suotavaa yksilöidä tarkkaan perinnönjaossa, esimerkiksi nimeämällä jokainen pankkitili erikseen ja määräämällä kuinka suuri rahasumma siitä jaetaan kullekin osakkaalle.

Perinnönjakokirjassa on myös suositeltavaa valtuuttaa yksi osakkaista siirtämään tai jakamaan varoja ja lopettamaan vainajan tilejä. Valtuutuksen voi hoitaa täyttämällä tämän oppaan lopusta löytyvän Oma Säästöpankin kuolinpesän pankki- ja raha-asioinnin valtakirjapohjan.

Kuolinpesän osakkaat päättävät pääsääntöisesti yhdessä kuolinpesän pankkiasioiden hoitamisesta perinnönjakoon asti. Kuolinpesän osakkaat voivat asioida pankissa joko yhdessä tai valtuuttaa yhden osakkaista tai ulkopuolisen henkilön hoitamaan asioita heidän puolestaan. Joustavin tapa hoitaa vainajan pankkiasioita on antaa yhdelle nimetylle osakkaalle käyttöoikeus vainajan tilille. Tämä edellyttää kaikkien kuolinpesän osakkaiden suostumusta. Valtakirjamalli löytyy oppaan lopusta.

Pesänselvittäjä ja pesänjakaja

Kuolinpesän osakkaiden ollessa erimielisiä, osakas voi hakea käräjäoikeudelta pesänselvittäjän ja -jakajan määräämistä pesän selvitystä, jakamista sekä niihin liittyviä toimenpiteitä varten.

Edunvalvoja

Alaikäistä tai edunvalvonnassa olevaa osakasta edustaa hänen edunvalvojansa. Jos edunvalvoja on kuolinpesän osakas, tiettyihin oikeustoimiin tarvitaan edunvalvojan sijainen. Tiettyihin oikeustoimiin tarvitaan myös Digi- ja väestötietoviraston lupa. Tällaisia oikeustoimia ovat muun muassa ositus, perinnönjako ja asunnon myynti.

Tämä opas on yleisluontoinen ja laadittu kuolinpesän asioiden hoitoa varten Oma Säästöpankissa. Perunkirjoitukseen, perinnönjakoon ja kuolinpesään liittyy usein erityistilanteita, joihin tässä oppaassa ei kattavasti ole otettu kantaa. Pelkästään tämän oppaan ohjeilla ei tule toimittaa perunkirjoitusta, ositusta- ja perinnönjakoa tai muita vastaavia toimia. Suosittelemme aina ottamaan yhteyttä asiantuntijaan.

omasp

omasp.fi

Oma Säästöpankki Oyj | 2231936-2 | Valtakatu 32, 53100 Lappeenranta |